

בית המשפט הגבוה לצדק

06 ינואר 2025

בג"ץ 1893/24 מיכאל פואה יו"ר בוחרים במשפחה ואח'
נ' היועצת המשפטית לממשלה ואח'

לפני כבוד ממלא מקום הנשיא יצחק עמית, שופט נעם סולברג, שופטת דפנה ברק-ארז

העותרים:

1. מיכאל פואה יו"ר בוחרים במשפחה
2. יהודה פואה יו"ר בצלמו לזכויות אדם ברוח יהודית
3. מיקל(מיכאל) לוי – יו"ר עמותת אבות למען הצדק
4. פלוני
5. פלונית

נגד

המשיבים:

1. היועצת המשפטית לממשלה
2. שר הבריאות
3. היועצת המשפטית משרד הבריאות
4. ראש אכ"א, צה"ל

המבקשים להצטרף:

1. פלוני
2. פלונית

עתירה למתן צו על תנאי וצו ביניים

תאריך הישיבה : י' בטבת התשפ"ה (6 ינואר 2025)

מזכירת הרכב: נועה וינר
קלדנית: אביטל חנוכה

בשם העותרים 1-5: עו"ד מיכאל פואה

בשם המשיבים: עו"ד רן רוזנברג

בשם המבקשים להצטרף: עו"ד יהודה פואה

פרוטוקול

- 2 עו"ד פואה: אני מבקש לפתוח את דבריי במילים של פרופסור מרגלית (מצטט), ככה הכותרת. כאן
- 3 בבית המשפט הגיעה משפחה שאנחנו ליווינו אותה שלמעשה לטענתה נסחטה ולאחר מכן לשלם
- 4 שלא יעשה שימוש. אין שום הוכחה שזה אכן היה רצונו. חיילים ואזרחים נחרדו לגלות שזרעם נחפץ
- 5 להפקר, שגם ניתן לנתח ולחתוך אשך ואין להם יכולת להגן על עצמם. זה הפך באיזשהו מקום
- 6 למפלצתי. לא היה מודעות לחוסר החוקיות, לפגיעה במשפחות, יצירת המתת בין ההורים לבני הזוג.

בית המשפט הגבוה לצדק

06 ינואר 2025

בג"ץ 1893/24 מיכאל פואה יו"ר בוחרים במשפחה ואח'
נ' היועצת המשפטית לממשלה ואח'

- 1
- 2 כבוד השופטת ד' ברק- ארז: אולי כדאי לחדד את מוקד הקושי. אדוני כרגע בדברי הפתיחה יותר
- 3 הצביע על הצורך להסביר אותה בנהלים יותר מסודרים, כתבי הסכמה מסודרים, שזו טענה במישור
- 4 מסוים. ההחלטה שנתן ההרכב ביום הדיון הקודם רמזה עם גילוי נאות וכו', זו טענה במישור אחד.
- 5 אם אתם רוצים להתמקד מה טוב, אבל כמו שהבנתי את הטענות שלכם מלכתחילה הייתה לכם
- 6 טענה יותר עמוקה שאי אפשר לעשות את זה. יכול להיות שהטענות האחרות מתייתרות. אני באמת
- 7 רוצה להבין ברמה המשפטית מה אתם טוענים. אם אתם טוענים שזה בכלל לא יכול להיות, אז
- 8 תתמקדו בזה.
- 9
- 10 מר פואה: אני אחדד את זה מדויק. אם מדובר בקצירת זרע ואומר ניתוח אשך, לדעתנו אי אפשר
- 11 לעשות את זה. שאיבת זרע זו סוגיה אחרת. קצירת זרע, האנטומיה ברורה לגמרי. הניתוח לצורך
- 12 קצירת זרע לא עומד בתוך ההגדרות של 6 ו-6 (א), זה לא לצורך הצלת חיים ולכן הדיון של מי שקוצר
- 13 זרע הוא מאסר של שלוש שנים.
- 14
- 15 כבוד השופטת ד' ברק- ארז: יכול להיות שאדוני עשה את מלאכתו קצת קלה מידי. אכן יש את סעיף
- 16 ההפללה בחוק האנטומיה, אבל קודם כל צריך לשכנע מדוע הפרוצדורה נופלת שכאשר נחקק הדבר
- 17 הזה בכלל לא היה בעיניו של אף אחד. אדוני צריך להתמודד עם השאלה הפרשנית בצורה, לפחות
- 18 בעיניי, יותר ישירה ולא להניח את המבוקש.
- 19
- 20 מר פואה: החוק, לפחות במדינה יהודית שבה יש הלכה, בעיניי החוק נועד להגן על אותו ציבור.
- 21
- 22 כבוד השופטת ד' ברק- ארז: אני לא בטוחה שהתשובות שאדוני נתן בפעם הקודמת סיפקו, לכן
- 23 אנחנו כאן.
- 24
- 25 מר פואה: גברתי תסביר לי איך בית המשפט מגן על ציבור רחב ושהמחוקק קבע שכל עוד שאין
- 26 ההיתר החוקי לעשות את זה אז זה אסור. חייל שהולך עכשיו לקרב ורוצה שלא יעשה את הניתוחים
- 27 האלה, איך הוא מגן על עצמו?
- 28
- 29 כבוד ממלא מקום הנשיא י' עמית: השאלה בעצם שאתה מציג לבית המשפט היא כזו, סעיף 6 לחוק
- 30 האנטומיה אומר אני רשאי לנתח רק בשל סיבת מוות. מה שאדוני אומר זה החוק ואני לא יכול
- 31 לחרוג ממנו. בעצם אתה אומר יש לנו כאן הסדר שלילי, דהיינו רק עבור שני המטרות האלה. באה
- 32 המדינה ואומרת זה לב הסוגיה, אומרת המדינה ב-1953 לא היה בכלל את הטכנולוגיה הזו ולכן זה
- 33 לא יכול להיות הסדר שלילי אלא לקונה. עכשיו שיש לי לקונה אני יכול לפרש אותה בכל מיני
- 34 דרכים. אני לא יודע כמה זמן הנוהל הזה קיים, ראו את הלקונה לא כחסדר שלילי. בוא תשכנע
- 35 אותנו לשיטתך שזה הסדר שלילי. ב-1953 לא חשבו על זה.
- 36

בית המשפט הגבוה לצדק

06 ינואר 2025

בג"ץ 1893/24 מיכאל פואה יו"ר בוחרים במשפחה ואח'
נ' היועצת המשפטית לממשלה ואח'

1 מר פואה: החוק נמצא בתוך מסגרת תרבות והוא נועד, החוק לניתוחי מתים הם שונים. פה יש לנו
2 זיכרון ארוך של מאבקים מאוד קשים סביב ניתוחי מתים. הרצון לא לפגוע בציבור, במדינה יהודית
3 הוא בוודאי בעיניי המחוקקים וכאשר רוצים להיכנס לתוך לקונה כזאת בעיניי צריך ללכת ההפך
4 ולהראות שהדבר הזה מותר. גם אם נניח, אני רגע זורס אתכם ואומר כן, גם אז לפי הנוהל והחוק,
5 בתקנות צריך להיות טופס מסודר שבני המשפחה מאפשרים דבר כזה. נניח שהמדינה סוברת שזה
6 הסדר שלילי ואתם תקבלו את זה, עדיין המדינה לא עומדת בהוראות החוק. בפועל לא מחתימים על
7 שום טופס לפי התקנות.

8
9 כבוד השופטת ד' ברק- ארז: אם תתקבל דעת המדינה אז ממילא ואם החוק לא חל לא צריך
10 להחתים טופס לפי החוק. צריך ליצור נהלים אחרים שיסדרו את האפשרות. טופס לא חייב להיות
11 לפי חוק האנטומיה והפתולוגיה.

12
13 מר פואה: החוק מדבר על כל ניתוח. לכל ניתוח דרוש טופס הסכמה שכתוב בתקנות. בדיונים בכנסת
14 אמרנו שאם המדינה תעשה טופס הסכמה מראש שחתום על ידי הבן אדם עצמו לשם אנחנו בכלל לא
15 נכנסים. הדיון פה לא במקום שיש הסכמה של אדם עצמו.

16
17 כבוד השופטת ד' ברק- ארז: הסכמה בכלל זה ערך מאוד חשוב לפי כל גישה. צריך לראות הסכמה
18 של מי. אבל חוק האנטומיה והפתולוגיה הוא חוק מורכב, הוא מראה גם התייחסות מיוחדת למצבי
19 מלחמה, יש פה היבטים.

20
21 מר פואה: ההנחה שאם חוק האנטומיה לא חל אז אפשר לעשות הכל?
22

23 כבוד השופטת ד' ברק- ארז: להפך. גם אם לא צריך טופס הסכמה לפי החוק הדברים צריכים להיות
24 מוסכמים בצורה ראויה. היה לי חשוב לומר שטופס הסכמה זה לא דווקא חוק האנטומיה באופן
25 ספציפי.

26
27 מר פואה: יש גם קומה מעליה שזה שימוש בזרע הנפטר. זו סוגיה בפני עצמה. גם אם חוק
28 האנטומיה לא עומד פה בסתירה וכו', החוק היה נכון לפני 20 שנה שהנושא הזה לא היה מוכר. היום
29 הנושא הזה על השולחן, הוא ברור לגמרי, יש את המחקרים שהבאנו, את האמירות שרוב הגברים
30 לא רוצים שיעשה שימוש בזרעם וצריך גם להתייחס לזה. מעבר לחוק האנטומיה יש את השימוש
31 בזרע הנפטר שלא על דעתו ואין סיבה שהמשיבים לא יוציאו טופס הסכמה מראש ולא יגררו את
32 הגברים שזרעם וגופם מופקר. מי שרוצה שיחתום מראש. היום אם אני רוצה שזה לא יקרה אין לי
33 דרך לעשות את זה, אין לי מאגר שבו אני יכול להפריד הוראות שימנעו מהמדינה וברגע כל כך קשה
34 יפגעו בי.

35
36 כבוד ממלא מקום הנשיא י' עמית: האם אתה הבחנת בשני סוגי התרחישים?

בית המשפט הגבוה לצדק

06 ינואר 2025

בג"ץ 1893/24 מיכאל פואה יו"ר בוחרים במשפחה ואח'
נ' היועצת המשפטית לממשלה ואח'

1
2 מר פואה : כן.
3
4 כבוד ממלא מקום הנשיא י' עמית : בוא תחדד את הנקודה הזאת.
5
6 מר פואה : שאיבת זרע לא מצריכה ניתוח, זה תהליך שבו מכנסים מחט ושואבים את הזרע. היום
7 לפי המכתב של מנהל בתי הזרע שהמשיבים הציגו לא עושים את זה, אבל עשו את זה בעבר. לא יודע
8 למה היום לא עושים את זה. הנחיות היועץ נשענות על זה.
9
10 כבוד ממלא מקום הנשיא י' עמית : סעיף 9 לתגובה הראשונה של המדינה. בשני התרחישים מבוצע
11 פתיחה כירורגית להגיע לרקמת האשך. לשיטתך הדרך השנייה היא לא מהווה ניתוח?
12
13 מר פואה : דרך של שאיבה לפי ההסברה שקיבלתי היא לא מהווה ניתוח.
14
15 כבוד השופטת ד' ברק- ארז : המידע הרפואי שנמסר לנו על ידי המדינה הוא שונה. בשתי
16 הפרוצדורות יש פעילות כירורגית מסוימת. 21.4.24, פסקה 9 (מצטטת). יש ציטוט ממכתבו של מנהל
17 בנק הזרע והוא מדבר ב-2 לקראת סוף העמוד (מצטטת).
18
19 כבוד ממלא מקום הנשיא י' עמית : תסתכל בסעיף 4 בעמוד אחרי זה (מצטט).
20
21 עו"ד פואה : היועצת המשפטית בהנחיות שלה מדברת על שאיבה. הרופא אומר אנחנו לא עושים
22 שאיבה.
23
24 מר פואה : היום עושים רק מתיחה, בעבר עשו גם שאיבה. אני לא יודע מה הסיבה לשינוי, אבל בעבר
25 עשו שאיבה והיום עושים רק מתיחה.
26
27 עו"ד פואה : אני מאוד שמח על האמירה של גברתי שאנחנו לא צריכים להיכנס לכל הפרוצדורות.
28 מילא משאירים למחוקק לתקן את החוק.
29
30 כבוד השופטת ד' ברק- ארז : אמרתי את זה רק מבחינת מפת דרכים.
31
32 עו"ד פואה : המחוקק מבין ואנחנו מקווים שבית המשפט יגיד למחוקק שאם ישתנו דברים
33 שיתייחס. ממילא אם המחוקק ירצה הוא יסדיר את הנושא בחוק ואם לא ירצה שהחוק יישאר כמו
34 שהיה. גם אם מתגלים דברים חדשים אז מסתכלים מה המצב החוקי. אם זה משהו שמופיע בחוק
35 עצמו שאם יש מגפה או מלחמה אז אפשר לעשות דברים כאן ועכשיו. כשאנחנו מדברים 20 שנה

בית המשפט הגבוה לצדק

06 ינואר 2025

בג"ץ 1893/24 מיכאל פואה יו"ר בוחרים במשפחה ואח'
נ' היועצת המשפטית לממשלה ואח'

- 1 אחרי הנחיות היועץ, המדינה היה לה מספיק זמן. אם כרגע זה המצב אז החוק כמו שהוא חל וזה
- 2 המצב החוקי ולא צריך להיכנס למגוון הסוגיות הרחב.
- 3
- 4 כבוד ממלא מקום הנשיא יי עמית: מה שחברך אומרים הבא נעשה מעין כרטיס אדי, את זה אנחנו
- 5 יודעים ששללתם מסיבות שאפשר להבין אותם.
- 6
- 7 עו"ד רוזנברג: יש כאן שאלה האם חוק האנטומיה והפתולוגיה יוצר הסדר שלילי. כפי שאמרנו גם
- 8 הסוגיה שאנחנו עוסקים בה כרגע היא לא היחידה שפונה לתחום האנטומיה, התייחסנו לזה בתגובה
- 9 המקדמית. או שזה לא הסדר שלילי.
- 10
- 11 כבוד השופטת ד' ברק- ארז: בדיקות DNA על סמך מה הן מתבצעות?
- 12
- 13 עו"ד רוזנברג: לכאורה העמדה, ככל שרואים בחוק האנטומיה ככזה שיוצר הסדר שלילי הוא מסיר
- 14 מעליו דברים שב-1953 לא העלו בכלל על הדעת. אנחנו סבורים כנקודת מוצא שהטכנולוגיה בכלל
- 15 לא הייתה קיימת אז לא ראו את זה כדי לתת לזה מענה. נמצאים בפני סוגיה מסוימת, עדיין השאלה
- 16 היא מורכבת האם התכוונו. פה מקימים סיטואציה יותר פשוטה כי הסוגיה לא עמדה לנגד עיניהם,
- 17 זה חוק ישן. בהיבט הזה על מה החוק כן חל בצורך לנתיחה או לצורך בירור סיבת המוות הדברים
- 18 הללו ברורים. דווקא משום לשונו הברורה, גם הלשון וגם התכלית אז, לשיטתנו לא מלמדים על
- 19 קיומו של הסדר שלילי. העמדה הזו בעצם שרירה וקיימת. הדברים התעוררו על פניות לבית המשפט
- 20 שהתעוררה השאלה מה עושים. אמרו אנחנו מתייצבים בהליכים בבית המשפט. בעמדה שגובשה
- 21 בשעתו היה שמדובר בלקונה ולא בהסדר שלילי, נתנו את הקרע לביסוסה. זה מסמך מפורט שמתאר
- 22 גם את ההיסטוריה. באותה עת הגיעו למצב חדש ואם מסתכלים רואים את הרקע להנחיית היועץ
- 23 ואת הצורך ליצור הסדרה בין מצבים שונים אם הולכים לבית משפט או אם לא הולכים. אני כן יכול
- 24 בסיטואציות מסוימות לראות את ההסדרים הפרוצדורליים בסעיף 6 לחוק האנטומיה. לכן לשיטתנו
- 25 כאינדיקציה פרשנית נוספת, גם הפרקטיקה של ההפעלה זה 20 שנה. בית המשפט הנכבד לא ראו
- 26 בהיבט הזה איזשהו עץ שכל שורשיו בחוסר סמכות. העץ הזה לא היה אמור להצליח לצמוח בכלל.
- 27 הוא בוודאי ראה בקיומו דבר חוקי שמוסיף עליו ענפים. העתירה מבקשת לגדוע את העץ כולו.
- 28 הטריגר אולי היה ענף מסוים ועל זה פירטנו, אבל העץ כולו עמד למשך 20 שנה. לכן לשיטתנו זה
- 29 עניין של פרשנות וזו השאלה המשפטית שעומדת פה, לא מדובר בהסדר שלילי. חשבתי על מהלך
- 30 דומה שבית המשפט עשה. ניתן לראות בפסק דינו של כבוד השופט פוגלמן וכבוד השופטת כנפי
- 31 שטייניץ את הצורך של בית המשפט להידרש.
- 32
- 33 כבוד השופטת ד' ברק- ארז: פה האמירה היא הפוכה. אולי לא כדאי ללכת למהלך.
- 34
- 35 עו"ד רוזנברג: בעיניי כאן המצב הוא הרבה יותר פשוט. פה אנחנו מסתכלים בטכנולוגיה שלא הייתה
- 36 אז. המהלך הוא הרבה יותר מובהק וברור. כאן המצב הוא יותר פשוט. היום לבוא ולומר דברים

בית המשפט הגבוה לצדק

06 ינואר 2025

בג"ץ 1893/24 מיכאל פואה יו"ר בוחרים במשפחה ואח'
נ' היועצת המשפטית לממשלה ואח'

- 1 שאנחנו יודעים שנשללו בשנות ה-50 נראה לי מהלך מאוד מורכב. לגבי הטיעון לגבי כרטיס אדי, אני
- 2 לא עוסק בהכרח כאן בשאלה של הטכניקות. צריך לשים לב אם קוראים את הטופס שישנו, הוא כן
- 3 מבהיר. הטופס כרגע בחרבות ברזל מסביר את הסיטואציה כפי שתיארנו לבנות הזוג וצריכים לקבל
- 4 את הסכמתה.
- 5
- 6 כבוד השופטת ד' ברק- ארז : הם מדברים על האפשרות של האדם עצמו.
- 7
- 8 עו"ד רוזנברג : צריך שנייה להבין את הסיטואציה.
- 9
- 10 כבוד השופטת ד' ברק- ארז : אני חושבת שהצד הפסיכולוגי והרגשי הוא חשוב. מה היה קורה אם
- 11 אתם הייתם מכירים שגוף מסוים יחתים על טפסים?
- 12
- 13 עו"ד רוזנברג : מצד אחד אנחנו עוסקים בשאלות של אוטונומיה ומצד שני המילה מפלצתי נזרק
- 14 לאוויר. אנחנו מתעסקים במערכת יחסים מאוד קרובה של בני זוג. אין מניעה כרגע לכל מי שהדבר
- 15 מטריד אותו להותיר אצל הוריו מכתב.
- 16
- 17 כבוד השופטת ד' ברק- ארז : למה אתם לא יכולים לשמש כתובת?
- 18
- 19 עו"ד רוזנברג : מבחינת הצבא הדברים עלו, יש השלכות פסיכולוגיות.
- 20
- 21 כבוד השופטת ד' ברק- ארז : שיהיה למישהו כתובת שיכתוב לה, זה מכובד.
- 22
- 23 עו"ד רוזנברג : כדי לייצר אילוסטרציה כזו נדרשת לשיטתנו איזושהי הסדרה.
- 24
- 25 כבוד השופטת ד' ברק- ארז : מה הבעיה שזה יהיה בתיק הרפואי של החייל? אני לא חשבת על
- 26 הדברים עד הסוף, אבל נדמה לי שאולי גם אתם לא חשבתם על זה עד הסוף.
- 27
- 28 עו"ד רוזנברג : ברגע שרוצים שהמדינה תחזיק מאגר כזה זה מעלה כל מיני שאלות. המדינה תצטרך
- 29 להסביר את זה לציבור מה מטרת המאגר.
- 30
- 31 כבוד השופטת ד' ברק- ארז : למה לא יכול להיות רישום רפואי בתיק של החייל? אתם מדברים על
- 32 הצד הפסיכולוגי אבל כשבאים להודיע למשפחה לא הולכים לראות מה הוא השאיר.
- 33
- 34 כבוד ממלא מקום הנשיא י' עמית : תשובה אפשרית היא שאנחנו מבדילים בין הנטילה לבין
- 35 השימוש.
- 36

בית המשפט הגבוה לצדק

06 ינואר 2025

בג"ץ 1893/24 מיכאל פואה יו"ר בוחרים במשפחה ואח'
נ' היועצת המשפטית לממשלה ואח'

1 כבוד השופטת ד' ברק- ארז : שזה יהיה מסודר, שהוא לא יעמיס את זה לא על בת זוגו ולא על הוריו.
2
3 עו"ד רוזנברג : אם הייתם שואלים אם חייל יכול לפנות למפקדו.
4
5 כבוד השופטת ד' ברק- ארז : חייל לא צריך לפנות למפקדו. אדוני בכוונה אולי לא מתייחס לשאלה
6 שהעליתי עכשיו שזה יהיה בתיק הרפואי. שיהיה אפשר לפנות לרופא היחידתי, אני אומרת את זה
7 רק על דעתי. כל מה שאני אומרת אדוני לא חייב למהר להשיב.
8
9 עו"ד רוזנברג : כבודכם בהתחלה אמרו אולי מאגר, אחר כך אמרו לגורם בצבא, אני מבין.
10
11 כבוד השופטת ד' ברק- ארז : זו הייתה רק שאלה לדוגמא. אדוני יכול להשיב, אני מציעה לו כרגע לא
12 להשיב על כל שאלה.
13
14 עו"ד רוזנברג : בית משפט יודע שכשהוא מבקש לקדם דברים ולהציע הצעות קונקרטיות אפשר
15 לקדם. אם רוצים בהיבטים הללו להגיד דברים קונקרטיים זה גם דברים שאפשר לבחון. אם הדבר
16 הוא באופן כללי אני חושב שיהיה יותר קשה לסייע לבית המשפט לקדם היבטים של ההליך. לא
17 חשבנו שנשאל גם על ההיבטים הפריפריאליים. ככל שכבודם ישאלו שאלות אנחנו נבקש להשיב
18 בכתב. בהיבט המהותי כמובן שאנחנו עוסקים בנטילה. פרק הזמן הקצר של קבלת ההחלטה הובילו
19 בסופו של דבר לעיצוב של הוראת שעה נוכחית פלוס האירועים של נפגעים במספרים גבוהים מאוד
20 מחוץ למדינה. כל סוגיות האנטומיה נצרפות שם.
21
22 מר פואה : אני מרגיש שאנחנו קצת חוזרים לאחור. אדוני אמר שהעץ הזה גדל במשך 20 שנה. יש
23 חוקים שנחקקו בכנסת ולא היו לעיני בית המשפט ואז הם נפסלו. כבוד השופט עמית אמר בפעם
24 הקודמת מעולם לא דנו בסוגיה הזו בין חוק האנטומיה לבין הנטילה וזה לא בא לידי דיון. להגיד
25 עכשיו שכיוון שזה צמח 20 שנה אולי המלך הוא עירום ובאמת יש פה פגיעה קשה בזכויות אדם.
26 כאשר צמח ביטוי שהוא לא תקין אז צריך לעצור אותו. החוק נוגע גם באזרחים ולכן אם רוצים
27 לפתור בכרטיס אדי הפוך, לא ברור לי למה אדם צריך להגן על עצמו עם כרטיס אדי. החוק לא מדבר
28 על חיילים, הוא מדבר על כלל הציבור, זה צריך להיות מוסדר באמצעות משרד הבריאות. אם זה
29 היה רק לחיילים זה היה הרבה יותר פשוט אבל הנהלים וכל מה שקשור בזה חל כרגע על כולם ולכן
30 צריך להסדיר את זה דרך משרד הבריאות. לגבי הוראת השעה, עד עכשיו לא ראינו אותה. אנחנו לא
31 יודעים מי נתן אותה, באיזה יום ובאיזה שעה, לא ראינו נימוקים. פתאום יום אחד מישוהו אמר
32 הוראת שעה ופרסם באינטרנט בלי שום משהו שאפשר אפילו לתקוף. איך אפשר להזכיר את זה
33 בתור הוראת שעה? צריך את זה לבטל. אני לא יודע איך אחרי תשעה חודשים זה עדיין עומד.
34
35
36 נדחה לעיון.